

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

της 16ης Φεβρουαρίου 2010

προκειμένου να τερματιστεί η ασυνέπεια με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών στην Ελλάδα και να εξαλειφθεί ο κίνδυνος υπονόμησης της εύρυθμης λειτουργίας της οικονομικής και νομισματικής ένωσης

(2010/190/ΕΕ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 4,

τη σύσταση της Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η μακροοικονομική και δημοσιονομική κατάσταση επιδεινώθηκε σοβαρά στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους, ενώ τα ελληνικά δημόσια οικονομικά επιδεινώθηκαν πολύ περισσότερο του αναμενομένου λόγω της οικονομικής κάμψης. Οι εξελίξεις αυτές οφείλονται κυρίως σε εθνικούς παράγοντες οι οποίοι αναπτύχθηκαν μακροπρόθεσμα και οδήγησαν σε επιδείνωση της καθαρής δανειακής θέσης της ελληνικής οικονομίας και σε υψηλές και διαρκείς εξωτερικές ανισορροπίες, γεγονός που αντικατοπτρίζει μεγάλες απώλειες ανταγωνιστικότητας και την έντονη επιδείνωση της δημοσιονομικής θέσης.
- (2) Οι εθνικές πολιτικές δημοσιονομικής διαχείρισης, η αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και η έλλειψη διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων (οι δείκτες κατατάσσουν την Ελλάδα σε πολύ χαμηλή θέση σε σχέση με τα διεθνή πρότυπα αναφοράς) συνέβαλαν στις κακές οικονομικές και δημοσιονομικές επιδόσεις.
- (3) Η σημερινή κατάσταση θέτει σοβαρές προκλήσεις για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της ελληνικής οικονομίας, η δε οικονομική και δημοσιονομική κατάσταση μπορεί να έχει αρνητικές συνέπειες για άλλα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ, όπως προκύπτει από τις κινήσεις στα επιτόκια απόδοσης των κρατικών ομολόγων σε ορισμένα κράτη μέλη. Η σημερινή κατάσταση μπορεί να υπονομεύσει την εύρυθμη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης.
- (4) Το Συμβούλιο και η Επιτροπή έχουν επανειλημμένα επισημάνει τα μακροπρόθεσμα διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας στις διάφορες ασκήσεις πολυμερούς εποπτείας. Σε αυτές περιλαμβάνεται η δημοσιονομική εποπτεία στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και της στρατηγικής της Λισαβόνας, όπου οι γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών⁽¹⁾ παρέχουν

ένα γενικό πλαίσιο αναφοράς για τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στην Ένωση και στη ζώνη του ευρώ. Οι προσανατολισμοί περιλαμβάνουν συστάσεις προς τα κράτη μέλη για την τήρηση των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών στόχων και την ανάληψη αποτελεσματικής δράσης για να διασφαλιστεί η ταχεία διόρθωση των υπερβολικών ελλειμμάτων και η διόρθωση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, με την υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, την τόνωση της εξωτερικής ανταγωνιστικότητας και την υποβοήθηση της διόρθωσής τους μέσω της φορολογικής πολιτικής.

- (5) Στο πλαίσιο αυτό, και λαμβανομένων υπόψη των σοβαρών διαρθρωτικών προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας όσον αφορά τα δημόσια οικονομικά, την απασχόληση και τις αγορές προϊόντων, το Συμβούλιο, με τη σύστασή του της 25ης Ιουνίου 2009⁽²⁾, υπογράμμισε ότι είναι «επιτακτικά αναγκαίο για την Ελλάδα να εντατικοποιήσει τις προσπάθειές της για την αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών και των διαρθρωτικών αδυναμιών της οικονομίας της» και απηύθυνε ειδικές συστάσεις προς τη χώρα αυτή, επισημαίνοντας ότι θα πρέπει να συνεχιστεί η διαδικασία δημοσιονομικής εξυγίανσης, να αυξηθεί ο ανταγωνισμός στην παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών, να γίνουν μεταρρυθμίσεις για να αυξηθούν οι επενδύσεις στον τομέα της Ε&Α, να χρησιμοποιηθούν οι πόροι των διαρθρωτικών ταμείων αποτελεσματικότερα, να αναμορφωθεί η δημόσια διοίκηση και να ληφθεί ευρύ φάσμα μέτρων στην αγορά εργασίας, στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης που συνδυάζει ευελιξία με ασφάλεια. Ταυτόχρονα, το Συμβούλιο συνέστησε στην Ελλάδα, ως μέλος της ζώνης του ευρώ, να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών και να βελτιώσει την ποιότητά τους, να εκσυγχρονίσει τη δημόσια διοίκηση και να εφαρμόσει την κοινή προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά την ευελιξία με ασφάλεια.
- (6) Οι οικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές της Ελλάδας δεν ευθυγραμμίζονται με την ειδική σύσταση για τη χώρα, η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών, ούτε και με τις συστάσεις προς τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ, ως εκτίθενται στην σύσταση του Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 2008 σχετικά με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Κοινότητας (2008-2010).

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/economy_finance/structural_reforms/growth_jobs/guidelines/index_en.htm

⁽²⁾ Σύσταση του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 2009, σχετικά με την επικαιροποίηση το 2009 των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Κοινότητας και με την εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης των κρατών μελών (ΕΕ L 183, 15.7.2009, σ. 1).

- (7) Στις 15 Ιανουαρίου 2010, η Ελλάδα υπέβαλε το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του 2010, το οποίο περιλαμβάνει στόχους στον τομέα της δημοσιονομικής πολιτικής για την περίοδο έως το 2013 και το οποίο πρέπει να ληφθεί από κοινού υπόψη με τον προϋπολογισμό για το 2010 που ψηφίστηκε από την Ελληνική Βουλή στις 23 Δεκεμβρίου 2009 το Συμβούλιο εξέδωσε γνώμη στις 16 Φεβρουαρίου 2010 σχετικά με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του 2010 για την Ελλάδα, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου της 7ης Ιουλίου 1997 για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών⁽¹⁾. Στις 16 Φεβρουαρίου 2010 το Συμβούλιο εξέδωσε επίσης απόφαση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 9 ΣΛΕΕ, με την οποία ειδοποιείται η Ελλάδα να λάβει μέτρα για τη μείωση του ελλείμματος η οποία κρίνεται αναγκαία προκειμένου να αντιμετωπιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος⁽²⁾ («απόφαση του Συμβουλίου της 16ης Φεβρουαρίου 2010»).
- (8) Η ορθή λειτουργία του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών στη ζώνη του ευρώ απαιτεί την έγκαιρη χρήση των εργαλείων που παρέχει το άρθρο 121. Το άρθρο 121 παράγραφος 4 ορίζει ότι η Επιτροπή μπορεί να απευθύνει προειδοποίηση στο οικείο κράτος μέλος και να εισηγηθεί στο Συμβούλιο να απευθύνει τις αναγκαίες συστάσεις προς το εν λόγω κράτος μέλος. Δεδομένης της σοβαρότητας της κατάστασης και προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέπεια με την απόφαση του Συμβουλίου της 16ης Φεβρουαρίου 2010, κρίνεται σκόπιμο να εκδώσει το Συμβούλιο τις αναγκαίες συστάσεις. Επιπλέον, το Συμβούλιο μπορεί, μετά από πρόταση της Επιτροπής, να αποφασίσει να δημοσιοποιήσει τις συστάσεις του.
- (9) Μολονότι η επιδείνωση των μακροοικονομικών συνθηκών το 2009 ήταν εντονότερη απ' όσο προέβλεπαν οι ελληνικές αρχές, τα δημόσια οικονομικά επιδεινώθηκαν πολύ περισσότερο από ό,τι θα αναμενόταν ως αποτέλεσμα μιας εντονότερης της προβλεπόμενης επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας. Η επιδείνωση οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις δημοσιονομικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν από την ελληνική κυβέρνηση. Το έλλειμμα της ελληνικής κυβέρνησης το 2009 εκτιμάται σήμερα σε 12,75 % του ΑΕΠ, σε σύγκριση με τον στόχο του 3,75 % του ΑΕΠ στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του Ιανουαρίου 2009.
- (10) Ο προϋπολογισμός του 2010, ο οποίος ψηφίστηκε από την Ελληνική Βουλή στις 23 Δεκεμβρίου 2009, έθεσε ως στόχο για το έλλειμμα 9,1 % του ΑΕΠ το 2010. Εν τω μεταξύ, οι ελληνικές αρχές ανακοίνωσαν την πρόθεσή τους να επιταχύνουν τη δημοσιονομική προσαρμογή ήδη το 2010, θέτοντας τον δημοσιονομικό στόχο για το έτος αυτό στο 8,7 % του ΑΕΠ. Το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του Ιανουαρίου 2010 επιβεβαίωσε τον αναθεωρημένο δημοσιονομικό στόχο του 8,7 % του ΑΕΠ για το 2010.
- (11) Ο μακροπρόθεσμος δημοσιονομικός αντίκτυπος της δημογραφικής γήρανσης στις δημόσιες δαπάνες υπερβαίνει κατά πολύ τον μέσο όρο της ΕΕ, κυρίως εξ αιτίας της πολύ υψηλής προβλεπόμενης αύξησης των συνταξιοδοτικών δαπανών ως ποσοστού του ΑΕΠ κατά τις επόμενες δεκαετίες.
- Όπως προκύπτει από την έκθεση του 2009 των υπηρεσιών της Επιτροπής για τη βιωσιμότητα, οι διαθέσιμοι δείκτες καταδεικνύουν πολύ υψηλούς κινδύνους για τη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών, για τη βελτίωση της οποίας, εκτός από τη δημοσιονομική εξυγίανση, απαιτείται μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος και του συστήματος υγείας. Το ελληνικό συνταξιοδοτικό σύστημα αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα συμπεριλαμβανομένου του κατακερματισμού όσον αφορά την κάλυψή του. Μολονότι η Ελλάδα διαθέτει έναν από τους υψηλότερους δείκτες μέσω παροχών στην ΕΕ — με αρνητικό αντίκτυπο στα κίνητρα προς εργασία, όπως αντικατοπτρίζεται ειδικότερα στο χαμηλό ποσοστό απασχόλησης ηλικιωμένων εργαζομένων — η Ελλάδα έχει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά φτώχειας μεταξύ των ηλικιωμένων. Υπάρχουν επίσης προβλήματα με τα καθεστώτα πρόωρης συνταξιοδότησης τα οποία παρέχουν εναλλακτικές, πλην όμως δαπανηρές, δυνατότητες συνταξιοδότησης. Μεταρρυθμίσεις απαιτούνται και στο σύστημα υγείας προκειμένου, ειδικότερα, να βελτιωθούν σημαντικά η αποτελεσματικότητα και η διαχείριση, στις οποίες οφείλονται οι επανειλημμένες δημοσιονομικές υπερβάσεις. Η μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας θα πρέπει να υποστηρίξει την αυξημένη προσφορά εργασίας για να διευρύνει τη βάση καταβολής εισφορών.
- (12) Η Ελλάδα καλείται να ανακτήσει τις απώλειες ανταγωνιστικότητας και να αντιμετωπίσει τις μεγάλες εξωτερικές ανισορροπίες. Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών, η Ελλάδα θα πρέπει να επιδιώξει τη διόρθωση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών «εφαρμόζοντας διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, ενισχύοντας την εξωτερική ανταγωνιστικότητα και (...) συμβάλλοντας στην απορρόφησή του με την εφαρμογή δημοσιονομικών πολιτικών». Για τον σκοπό αυτόν, οι ελληνικές αρχές θα πρέπει να εφαρμόσουν μόνιμα μέτρα για τον έλεγχο των πρωτογενών τρεχουσών δαπανών, συμπεριλαμβανομένου του μισθολογικού κόστους στον δημόσιο τομέα, και να υλοποιήσουν επειγόντως τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στις αγορές εργασίας και προϊόντων. Ειδικότερα, οι ελληνικές αρχές θα πρέπει να μεριμνήσουν ώστε τα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης να αποσκοπούν και στη βελτίωση της ποιότητας των δημοσίων οικονομικών στο πλαίσιο ενός διεξοδικού μεταρρυθμιστικού προγράμματος, εφαρμόζοντας επίσης ταχέως πολιτικές για την περαιτέρω αναμόρφωση της φορολογικής διοίκησης.
- (13) Διάφοροι δείκτες και αναλύσεις επιβεβαιώνουν ότι η Ελλάδα υπέστη απώλειες ανταγωνιστικότητας των τιμών σε ευρεία και σταθερή βάση στη διάρκεια των τελευταίων 10 ετών. Η άνοδος των μισθών σε επίπεδα που υπερβαίνουν την αύξηση της παραγωγικότητας αποτελεί έναν από τους παράγοντες που εξηγούν το φαινόμενο αυτό. Οι αμοιβές στον δημόσιο τομέα σε σχέση με εκείνες του ιδιωτικού τομέα έχουν αυξηθεί ταχύτερα στην Ελλάδα, σε σύγκριση με άλλες οικονομίες της ζώνης του ευρώ, και έχουν επηρεάσει συνολικά τις μισθολογικές διαπραγματεύσεις, υπογραμμίζοντας τον ουσιαστικό ρόλο που πρέπει να διαδραματίσει ο δημόσιος τομέας στην προσπάθεια συγκράτησης των μισθών. Επιπλέον, ορισμένα χαρακτηριστικά του συστήματος συλλογικών διαπραγματεύσεων στην Ελλάδα (π.χ. ενδιάμεσο επίπεδο διαπραγματεύσεων) μπορούν επίσης να εξηγήσουν την αναντιστοιχία των μισθολογικών αυξήσεων προς την αύξηση της παραγωγικότητας, και απαιτούνται προσαρμογές που πρέπει να συμφωνήσουν οι κοινωνικοί εταίροι. Στο μέλλον, το σύστημα μισθολογικών διαπραγματεύσεων θα πρέπει να

(1) ΕΕ L 209, 2.8.1997, σ. 1.

(2) ΕΕ L 83, 30.3.2010, σ. 13.

αντικατοπτρίζει επακριβέστερα την πορεία της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας και τις συνθήκες στην τοπική αγορά εργασίας.

- (14) Η δημόσια διοίκηση αποτέλεσε σοβαρή τροχοπέδη στην προσπάθεια βελτίωσης της αποτελεσματικότητας στην Ελλάδα. Στις περισσότερες από τις συγκρίσεις διεθνώς η Ελλάδα κατέχει χαμηλή θέση όσον αφορά την αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα και πολλά προβλήματα θεωρείται ότι απορρέουν από την ανεπαρκή διοικητική ικανότητα και αποτελεσματικότητα. Οι αρχές έχουν δεσμευθεί να βελτιώσουν τη λειτουργία της. Οι δεσμεύσεις θα πρέπει να μεταφραστούν σε μείωση προσωπικού, βελτίωση της διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων στις οντότητες του δημοσίου, μείωση του κόστους, αύξηση της διαφάνειας, περισσότερη ασφάλεια δικαίου και αποτελεσματική υλοποίηση των πολιτικών.
- (15) Στην Ελλάδα υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της λειτουργίας των αγορών προϊόντων. Οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν πολύπλοκες, επαχθείς και χρονοβόρες διοικητικές διαδικασίες. Η παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών υπόκειται σε επαχθείς ρυθμίσεις και τα εμπόδια στον ανταγωνισμό είναι μεταξύ των υψηλότερων στην ΕΕ. Παράλληλα, η απελευθέρωση των βιομηχανικών δικτύου (π.χ. ενέργεια) υστερεί σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ, καθώς και το άνοιγμα των αγορών στον τομέα των μεταφορών, ιδιαίτερα των σιδηροδρομικών. Οι μεταρρυθμίσεις στους τομείς αυτούς είναι δυνατό να αυξήσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις και την απασχόληση, με μικρό κόστος για τα δημόσια οικονομικά. Οι μεταρρυθμίσεις στις αγορές προϊόντων μπορούν επίσης να βοηθήσουν στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας, με τη μείωση των πιέσεων λόγω κόστους.
- (16) Η αγορά εργασίας στην Ελλάδα χρειάζεται επίσης να αναμορφωθεί, σύμφωνα με τις κοινές αρχές της ευελιξίας με ασφάλεια, όπως σημειώνεται από το Συμβούλιο στις συστάσεις του 2009 σχετικά με την εφαρμογή πολιτικών απασχόλησης. Ειδική προσοχή πρέπει να δοθεί στους νέους, δεδομένων των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν για την είσοδό τους στην αγορά εργασίας. Υπάρχουν πολλές δυνατότητες στήριξης της μετάβασης στην αγορά εργασίας, μέσω, μεταξύ άλλων, βελτιώσεων στις πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης, με την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και με τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ενεργητικών πολιτικών στην αγορά εργασίας, αξιοποιώντας επίσης και την στήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Πρέπει επίσης να χαλαρώσει η νομοθεσία που προστατεύει την απασχόληση. Πέραν αυτού χρειάζεται και μια πολιτική που θα ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Η εφαρμογή των συστάσεων αυτών έχει καιρική σημασία για την ελληνική οικονομία. Τα αποτελέσματα στην απασχόληση από τις διαρθρωτικές δράσεις που υλοποιούνται στον οικονομικό τομέα θα πρέπει, συνεπώς, να ληφθούν δεόντως υπόψη.
- (17) Η ταχύτερη και αποδοτικότερη απορρόφηση των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων και του ταμείου συνοχής της ΕΕ θα μπορούσε να παίξει ουσιαστικό ρόλο στην επιτυχία των προσαπαιχθέντων ανάκτησης της ανταγωνιστικότητας και αποκατάστασης της βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών. Σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη παρατηρείται υστέρηση

στην απορρόφηση των κονδυλίων. Συνεργαζόμενη με την Επιτροπή για τη λήψη μέτρων που θα βελτιώσουν την ικανότητα απορρόφησης και το σχεδιασμό επιχειρησιακών προγραμμάτων, η Ελλάδα θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει καιρικές δημόσιες επενδύσεις που στηρίζουν τις μακροπρόθεσμες αναπτυξιακές δυνατότητες, επιτρέποντας παράλληλα τη συνέχιση της δημοσιονομικής εξυγίανσης. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στα επιχειρησιακά προγράμματα «Διοικητική μεταρρύθμιση» και «Ψηφιακή σύγκλιση», καθώς τα εν λόγω προγράμματα στηρίζουν ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις στη δημόσια διοίκηση, οι οποίες έχουν κεντρική σημασία στο πλαίσιο της στρατηγικής μεταρρύθμισης που περιλαμβάνεται στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του Ιανουαρίου 2010. Για παράδειγμα, τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ θα μπορούσαν, στο πλαίσιο των εν λόγω επιχειρησιακών προγραμμάτων, να στηρίξουν μεταρρυθμίσεις του δημοσίου τομέα στο σύστημα υγείας, των δημοσίων υπηρεσιών απασχόλησης, της δια βίου μάθησης, της καταπολέμησης της αδήλωτης εργασίας, καθώς και την ενίσχυση του αποτελεσματικού ρυθμιστικού ελέγχου και των δομών εφαρμογής.

- (18) Οι ελληνικές τράπεζες εμφανίζουν σχετικά υγιή εικόνα από πλευράς κερδοφορίας και κεφαλαιακής επάρκειας. Επιπλέον, η ανοχή του συγκεκριμένου κλάδου επιβεβαιώθηκε με εκτεταμένες προσομοιώσεις κρίσεων. Επιπλέον, οι ελληνικές τράπεζες διατηρούν χαμηλό επίπεδο μη εξυπηρετούμενων δανείων (περίπου 7,2 % του συνόλου των δανείων) και σχετικά χαμηλό δείκτη χορηγήσεων-καταθέσεων. Ωστόσο, ο ελληνικός τραπεζικός κλάδος αντιμετώπισε δυσκολίες πρόσβασης στη ρευστότητα στις αγορές χονδρικής, με αποτέλεσμα να εξαρτάται σημαντικά από τον δανεισμό που προσφέρεται μέσω του Ευρωσυστήματος. Γενικά, ενώ το ελληνικό τραπεζικό σύστημα είναι συνολικά εύρωστο και υπέφερε λιγότερο σε σχέση με άλλες χώρες της ΕΕ από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, είναι μάλλον από πάνω να μείνει ανεπηρέαστο από τα προβλήματα στα δημόσια οικονομικά της Ελλάδος. Επίσης, ανησυχία προκαλεί ο αντίκτυπος των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών προβλημάτων σε ορισμένες γειτονικές χώρες.
- (19) Δεδομένου του αντίκτυπου της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης στην ελληνική οικονομία, η διαφαινόμενη επαναξιολόγηση των κινδύνων ασκεί ακόμα μεγαλύτερες πιέσεις στην επιβάρυνση λόγω του χρέους και αυξάνει τα επικρατέστερα κινδύνου στο δημόσιο χρέος,

ΣΥΝΙΣΤΑ:

1. Λαμβανομένων υπόψη των θεσμικών αδυναμιών των ελληνικών δημοσίων οικονομικών και της οικονομίας γενικότερα, η Ελλάδα θα πρέπει να εκπονήσει και να εφαρμόσει το συντομότερο δυνατό μέσα στο 2010 μια δέση τολμηρών και διεξοδικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που θα επεμβαίνουν τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του Ιανουαρίου 2010 και σύμφωνα με το σχετικό χρονοδιάγραμμα. Οι προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να πλαισιώνονται από σαφή και λεπτομερή χρονοδιαγράμματα. Ειδικότερα, επειδή είναι σημαντικό να διασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα του συστήματος μισθολογικών διαπραγματεύσεων και εν όψει της ανάγκης γενικότερης συγκράτησης των μισθών, και συνεκτιμώντας τις απώλειες ανταγωνιστικότητας, η Ελλάδα θα πρέπει:

- α) να μειώσει το μισθολογικό κόστος στον δημόσιο τομέα, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η μισθολογική πολιτική στον τομέα αυτόν θα έχει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση των αμοιβών στον ιδιωτικό τομέα και θα συμβάλλει στη γενικότερη συγκράτηση των μισθών·
- β) να εκσυγχρονίσει το σύστημα πληρωμής μισθών για τους απασχολούμενους στη δημόσια διοίκηση, με την καθιέρωση ενιαίων αρχών για τον καθορισμό και τον προγραμματισμό των μισθών και τον εξορθολογισμό της μισθολογικής κλίμακας. Η εν λόγω μισθολογική πολιτική θα πρέπει να επεκταθεί στους κανόνες που διέπουν τις αμοιβές των απασχολουμένων στις δημόσιες επιχειρήσεις·
- γ) να ενισχύσει την ευελιξία του συστήματος καθορισμού των μισθών με την προώθηση μεγαλύτερης αποκέντρωσης στις μισθολογικές διαπραγματεύσεις σε επίπεδο επιχείρησης (π.χ. αποφυγή της διοικητικής επέκτασης των συλλογικών συμβάσεων σε επιχειρήσεις που δεν συμμετέχουν στις διαπραγματεύσεις), κυρίως με την αποσύνδεση από την πορεία των μισθών στον δημόσιο τομέα· να βελτιώσει την εφαρμογή του νόμου για τις μισθολογικές διαπραγματεύσεις, προκειμένου να περιοριστεί η χρήση της ρήτρας απαλλαγής·
2. Λόγω της επείγουσας ανάγκης μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος, και ενόψει των προκλήσεων για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών, η Ελλάδα θα πρέπει:
- α) να προβεί εγκαίρως σε διεξοδική μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος, συμβάλλοντας στη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών·
- β) να εξασφαλίσει την ευθυγράμμιση των εκ του νόμου προβλεπόμενων ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης μεταξύ ανδρών και γυναικών και να εισαγάγει πρόσθετες παραμέτρους δια των οποίων το επίπεδο των συντάξεων και η ηλικία συνταξιοδότησης προσαρμόζεται αυτόματα στις αλλαγές σε υποκείμενους οικονομικούς και δημογραφικούς παράγοντες·
- γ) να φροντίσει ώστε μια συνολική μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας να υποστηρίξει την αυξημένη προσφορά εργασίας και την απασχόληση, ώστε να διευρυνθεί η βάση καταβολής εισφορών·
- δ) να προσαρμόσει τη μέθοδο υπολογισμού της χορηγούμενης σύνταξης με την ενίσχυση της σχέσης μεταξύ των εισφορών που έχουν καταβληθεί και των παροχών που λαμβάνονται και την τιμαριθμική προσαρμογή των συντάξεων, αντί της διακριτικής έως τώρα τιμαριθμοποίησης·
- ε) να αυξήσει τη μέση ηλικία εξόδου από την αγορά εργασίας, μέσω αυστηρότερων κριτηρίων επιλεξιμότητας για πρόωρη συνταξιοδότηση· να μειώσει σημαντικά τον υπερβολικά μακρύ κατάλογο επαγγελματιών στα οποία επιτρέπεται η πρόωγη συνταξιοδότηση·
- στ) να απλουστεύσει το κατακερματισμένο συνταξιοδοτικό σύστημα και να θεσπίσει μια καθολικά δεσμευτική νομοθεσία σχετικά με τα δικαιώματα, τις εισφορές, τη σώρευση και την τιμαριθμική προσαρμογή·
- ζ) να θεσπίσει, ήδη το 2010, τις αναγκαίες νομικές πράξεις·
3. Στον τομέα της υγείας, οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να εστιαστούν:
- α) στην επανεξέταση της υπερβολικά κατακερματισμένης δομής του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης και της διακυβέρνησής του·
- β) στην ενίσχυση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης·
- γ) στον εκσυγχρονισμό της διοίκησης των νοσηλευτικών ιδρυμάτων, καθώς και των λογιστικών διαδικασιών·
- δ) στην εφαρμογή αυστηρότερων ελέγχων όσον αφορά τις φαρμακευτικές δαπάνες και στη βελτίωση των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, με επανεξέταση και του καταλόγου φαρμάκων·
4. Είναι αναγκαία η βελτίωση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης. Προς τον σκοπό αυτόν, η Ελλάδα θα πρέπει:
- α) να εκπονήσει, να εγκρίνει και να εφαρμόσει τη στρατηγική μεταρρύθμιση που είναι αναγκαία για τη σημαντική βελτίωση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης, με βάση την ανεξάρτητη εξέταση της δομής ολόκληρης της Δημόσιας Διοίκησης, με σκοπό να αυτηθεί η αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης σε αρκετούς τομείς πολιτικής, ιδιαίτερα όσον αφορά τις δομές λήψης αποφάσεων, τον επιμερισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ οργανισμών, την εσωτερική οργάνωση βασικών υπουργείων, την εποπτεία και λογοδοσία για την εφαρμογή, και την έκταση των επιπέδων στελέχωσης και διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων· Η τάση αύξησης της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα θα πρέπει να αναστραφεί·
- β) να μειώσει με ορθολογικά κριτήρια τον αριθμό των δήμων και κοινοτήτων, προκειμένου να πραγματοποιηθούν σημαντικές εξοικονομήσεις δαπανών·
- γ) να λάβει μέτρα για να διασφαλίσει την εκτέλεση των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών με τρόπο αποτελεσματικό από πλευράς κόστους, διαφανή και ανταγωνιστικό·
5. Μια άλλη προτεραιότητα που πρέπει να εξεταστεί ήδη το 2010 αφορά τη βελτίωση της λειτουργίας των αγορών προϊόντων και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Προς τον σκοπό αυτόν, η Ελλάδα θα πρέπει:
- α) να επιτύχει τους στόχους που τέθηκαν με το Πρόγραμμα για βελτίωση της νομοθεσίας σχετικά με την απλούστευση των διαδικασιών σύστασης, αδειοδότησης και λειτουργίας μιας επιχείρησης, με τη βελτίωση και απλούστευση του κανονιστικού συστήματος στην Ελλάδα, με τη δημιουργία σε κάθε υπουργείο ειδικευμένων υπηρεσιών για τη βελτίωση της νομοθεσίας, με την ενίσχυση του ρόλου της εκτίμησης επιπτώσεων και, γενικά, με την επιτάχυνση της υλοποίησης του προγράμματος για την μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης·
- β) να θεσπίσει και να θέσει σε εφαρμογή ένα σαφές και ενεργό πλαίσιο πολιτικής ανταγωνισμού, με την επανεξέταση των κανόνων καθορισμού προτεραιότητων και την αναμόρφωση των πρακτικών επιβολής· να ενισχύσει τον ρόλο και τις δυνατότητες της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού·
- γ) να μεριμνήσει για την ταχεία και φιλόδοξη εφαρμογή των κανόνων της οδηγίας για τις υπηρεσίες·

- δ) να λάβει αποτελεσματικά μέτρα για την αύξηση του ανταγωνισμού στον τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών·
- ε) να προωθήσει περαιτέρω και να επιβλέψει την απορρύθμιση στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας, με την άρση των περιορισμών στις τιμές και των φραγμών εισόδου στον κλάδο των οδικών εμπορευματικών μεταφορών, με την πλήρη ενσωμάτωση της πρώτης δέσμης μέτρων για τις σιδηροδρομικές μεταφορές ⁽¹⁾, προκειμένου να προωθηθεί το άνοιγμα της αγοράς σιδηροδρομικών μεταφορών, και με την επιτάχυνση της ελευθέρωσης του κλάδου της ηλεκτρικής ενέργειας με τον διαχωρισμό των δραστηριοτήτων που ασκούνται από τους σήμερα εγκατεστημένους φορείς·
- στ) να απλοποιήσει τη νομοθεσία στον τομέα των υπηρεσιών λιανικής.
6. Για τη στήριξη της παραγωγικότητας και την αύξηση της απασχόλησης, η Ελλάδα θα πρέπει:
- α) να λάβει αμέσως μέτρα για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας·
- β) να αναθεωρήσει τη νομοθεσία που διέπει την αγορά εργασίας και την προστασία της απασχόλησης, προκειμένου να αυξηθεί η προσφορά εργασίας·
- γ) να στηρίξει τη ζήτηση εργασίας με την ενίσχυση στοχευμένων μειώσεων του κόστους απασχόλησης·
- δ) να θεσπίσει μεταρρυθμίσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα με στόχο τη βελτίωση του επιπέδου δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και την ενίσχυση της προσαρμογής στις ανάγκες της αγοράς εργασίας·
7. Λαμβανομένης υπόψη της πρόκλησης για τη βελτίωση της παραγωγικότητας μέσω, κυρίως, στρατηγικών προτεραιότητας για την πραγματοποίηση δημοσίων επενδύσεων, η Ελλάδα θα πρέπει να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα και ο ρυθμός απορρόφησης των κονδυλίων των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων που αφορούν τη «Διοικητική μεταρρύθμιση» και την «Ψηφιακή σύγκλιση», καθώς τα εν λόγω προγράμματα στηρίζουν ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις στη δημόσια διοίκηση, οι οποίες έχουν κεντρική σημασία στο πλαίσιο της στρατηγικής μεταρρύθμισης που περιλαμβάνεται στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του Ιανουαρίου 2010.
8. Η Ελλάδα καλείται να κοινοποιεί τα μέτρα που λαμβάνονται ως απάντηση στην παρούσα σύσταση, καθώς και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής των διαρθρωτικών μέτρων τα οποία περιγράφονται στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του Ιανουαρίου 2010, στο πλαίσιο των τριμηνιαίων εκθέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 της απόφασης του Συμβουλίου της 16ης Φεβρουαρίου 2010.

Η παρούσα σύσταση απευθύνεται στην Ελληνική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 16 Φεβρουαρίου 2010.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
E. SALGADO

⁽¹⁾ Οδηγίες 91/440/ΕΟΚ (ΕΕ L 237 της 24.8.1991, σ. 25), 95/18/ΕΚ (ΕΕ L 143 της 27.6.1995, σ. 70) και 2001/14/ΕΚ (ΕΕ L 75 της 15.3.2001, σ. 29).